

Stefan Jakucewicz, *Papiery ozdobne*, Warszawa 2006, 143 s.

W ostatnich latach, pomimo dynamicznego rozwoju polskiej poligrafii (zarówno w sensie przemysłu poligraficznego, jak też rozwoju powszechnych metod drukowania przy zastosowaniu drukarek komputerowych), ukazuje się stosunkowo niewiele publikacji omawiających właściwości papierów wykorzystywanych do druku. Z tym większym zainteresowaniem należy przyjąć kolejny przewodnik po świecie papierów poligraficznych, autorstwa Stefana Jakucewicza – *Papiery ozdobne*. Opracowanie jest piątą książką wydaną w serii Ecco-Teka¹.

W najnowszym opracowaniu autor omówił zagadnienia dotyczące technologii produkcji, wykańczania oraz właściwości papierów niepowlekanych, półprzezroczystych i ozdobnych powlekanych. Ponadto, co jest najciekawsze dla osób zainteresowanych historią papieru, S. Jakucewicz scharakteryzował papiery ręcznie czerpane, które powszechnie wykorzystywane są do celów podobnych jak papiery ozdobne, choć formalnie do tej grupy ich się nie zalicza.

Autor pokrótce przypomniał historię papiernictwa, przedstawiając technikę produkcji, począwszy od starożytnych Chin po średniowieczną Europę. Przy okazji omawiania tematu wiele miejsca poświęcił największej obecnie polskiej czerpalni, prowadzonej przez Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju. W książce możemy obejrzeć 5 przerysów filigranów dusznickiej papierni, datowanych na lata 1591-1739, przerys współczesnego filigranu Muzeum Papiernictwa oraz fotografię XIX-wiecznej dusznickiej formy czerpalnej z naszytymi aplikacjami umożliwiającymi czerpanie papieru z filigranami.

Opracowanie zawiera informacje o metodach wytwarzania techniką maszynową imitacji papieru czerpanego (papiery powstające w czerpalniach są stosunkowo drogie, stąd duże zainteresowanie firm papierniczych obniżeniem kosztów produkcji).

Według autora papiery czerpane oraz ich imitacje stosowane są do drukowania wszelkiego rodzaju dyplomów, aktów erekcyjnych, zaproszeń, biletów wizytowych, reprintów, do prac konserwatorskich oraz do produkcji galanterii poligraficzno-papierniczej. S. Jakucewicz zauważa, że w ostatnich latach wzrasta zainteresowanie papierem czerpanym, stąd przykładów jego zastosowania jest coraz więcej.

Inny ważny dla historyków papieru temat poruszony w książce dotyczy znaków wodnych. Autor dzieli je na prawdziwe (powstające w mokrym papierze) oraz

¹ Oprócz książki *Papiery ozdobne* w serii Ecco-Teka Stefan Jakucewicz opublikował dotąd: *Vademecum drukarza*, Warszawa 2002; *Tektury graficzne i opakowaniowe*, Warszawa 2003; *Materiały samoprzylepne*, Warszawa 2004; *Vademecum papierów dla wydawcy*, Warszawa 2004.

sztuczne (uzyskiwane w wyniku odpowiedniej obróbki suchego papieru poprzez zadrukowanie go tłuszczem, wytłoczenie lub zgrzanie włókien termoplastycznych). Poprowadzony w przystępny sposób wykład o historii wykonywania filigranów techniką ręczną pozwala czytelnikowi dokładnie zapoznać się z tematem. Historykowi papiernictwa brakuje informacji dotyczących postępów w produkcji papierów z filigranami powstających w technice maszynowej. Wszak znaczący postęp w tej dziedzinie datowany jest na 1825 r., kiedy to Anglicy John i Christopher Phippsowie wynaleźli eguter. Urządzenie to zostało w książce przedstawione, szkoda jednak, że autor nie nakreślił jego historii. W omawianej publikacji można obejrzeć fotografie siedmiu przepięknych znaków wodnych na papierach wykonanych techniką maszynową w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A.

W ostatniej części opracowania autor zamieścił fotografie sześćdziesięciu kolorowych papierów: fakturowanych niepowlekanych, filcowanych, kolorowych, powlekanych specjalnych, specjalnych i żeberkowanych. Załącznikiem do książki jest wzornik złożony z dwunastu próbek papierów opisanych w opracowaniu, pozwalających czytelnikowi ocenić je w sposób organoleptyczny.

Książka ze względu na omawiane zagadnienia będzie niezwykle cennym nabytkiem dla papierników i drukarzy. Wiele informacji dotyczących właściwości poszczególnych odmian papierów ozdobnych może być przydatnych dla drukarzy-amatorów, eksploatujących drukarki komputerowe w biurze, a nawet w domu.

Książka została wydana w sposób niezwykle staranny. Do druku wykorzystano papier GalerieArt Silk 115 g/m², a wyklejkę wykonano z papieru Dito 120 g/m². Na oprawę twardą wykorzystano tekturę Eskaboard 2,5 mm, a na oklejkę papier EuroArt Gloss 130 g/m².

Wydawca: firma Map Polska Sp. z o.o., druk: Drukarnia Narodowa SA w Krakowie, nakład 1500 + 40 egzemplarzy.

Maciej Szymczyk